

Jungfru Maria, trons och hoppets Moder

Predikan och föredrag vid vallfärd till Oskarström den 25 maj 2013
Biskop Anders Arborelius ocd

Predikan

(Predikan är nedskrivnen efter bandinspelning)

Kära bröder och systrar. Vi kallar Maria för den heliga glädjens Moder, *Mater sanctae laetitiae*. I Jungfru Maria sammanfattas hela den kristna glädjen över att Gud har blivit människa i Jesu Kristus och kommit till oss. Maria vill ge oss den trons glädje som gör att vårt liv får ett större djup och en större glöd av kärlek. Den djupa glädjen över att Gud har kommit oss så nära i Jesus Kristus kan bära oss genom livets alla svårigheter och problem. Därför är allt i vår kristna tro präglad av denna glädje.

Ordet evangelium betyder glädjebudskap, och när vi firar eukaristi sker det i tacksägelsens glädje över att Jesus Kristus kommer till oss i altarets Allraheligaste Sakrament. Dagens texter utandas också stor glädje: ”Var glad och fröjda dig av allt hjärta, du dotter Jerusalem”. Vi som är här i dag känner tacksamhetens glädje över att vi får komma till denna plats, där Jungfru Maria kommer oss så nära och för oss samman i vår heliga tro. Vi vördar Maria som trons och hoppets Moder, för Maria vill lära oss och hjälpa oss att växa in i trons och hoppets grundhållning, som ger oss en glädje som håller stånd i alla livets prövningar och sorgeämnen. Därför är det också viktigt att vi hjälper och stödjer varandra, så att vår Kyrka utandas glädje.

För några veckor sedan hade jag glädjen att inviga en kyrka i Varberg, den Gudomliga Barmhärtighetens kyrka. Efter invigningen och mässan kom det fram en journalist, en helt ung flicka, som hade en enda fråga: ”Varför är alla så glada här i kyrkan?” Det som slog henne var, att när vi kom samman för att inviga kyrkan och fira mässan, fanns det en glädjens atmosfär. Det är något vi måste ta vara på och fördjupa, för det är just glädjen som hjälper oss att föra ut det glada budskapet. Om vi gör ett litet trist och buttert intryck, undrar man om evangeliet har slagit rot ibland oss.

Är vi verkligen uppfyllda av den heliga glädje som Jungfru Maria förkunnar i dagens evangelium? Är det vår största glädje att veta att vi tillsammans med Jungfru Maria och alla helgon är delaktiga av Jesu Kristi vänskap och gemenskap? Är det något som bär oss också under vårt vanliga liv, på jobbet, i skolan och var vi än kommer, så att folk frågar sig varför vi är så glada? Det är en samvetsfråga vi måste ställa oss. Sprider vi glädjens och tacksamhetens atmosfär omkring oss och undgår att fastna i missnöje och gnäll?

Vår tid är starkt präglad av konsumismens ideologi, där livet går ut på att konsumera varor, tjänster, ja, till och med andra människor. Konsumismen skapar lätt ett konstant missnöje, för det finns ju alltid något nytt, något bättre, något finare som man vill konsumera och skaffa sig. Ibland är det en missnöjets atmosfär som präglar människor i Sverige av i dag.

Därför är det viktigt att vi har ett motgift och en motkraft i den evangeliska glädje, som Jesus Kristus har gett oss och som Maria förkroppsligar för oss. När vi kommer hit till Oskarström är det för att tillsammans med Maria fördjupa vår tro, vårt hopp och vår kärlek, så att vi verkligen kan leva av den glädje som gör att allt i vårt liv får en helt annan klang, färg och ton. Centrum i vår kristna tro är att Jesus Kristus har uppstått från de döda och besegrat

djävulens makt. Han har brutit ner syndens strukturer och gett oss en möjlighet att komma in i hans vänskap och få del av hans härlighet i all evighet.

Det är viktigt att vi alla försöker sprida denna glädje omkring oss. Här är ofta barnen duktigare än vi vuxna. Ni kan bara titta på de barn som ni har omkring er. Ibland är barnen från första kommunion med här på vallfärden. Barnen har ofta den naturliga glädje som gör att vi vuxna också kan känna glädje och tacksamhet över livets gåva, både det vanliga livets och det eviga livets gåva. Vi måste tillsammans försöka sprida den heliga glädjen över Kristi uppståndelse, över Kristi seger, som gör att vi har hopp att en gång nå fram till den eviga härligheten. Vi har hopp att syndens makt skall brytas och att var och en av oss skall bli berörd och förvandlad av Guds frälsning i Kristus.

Vi är här i dag för att fira den glädje som det är att Jungfru Maria går med oss på vår pilgrimsfärd. Hon går med oss steg för steg på Jesu väg, och hon påminner oss när vi glömmer att vi är kristna och glädjens budbärare. Hon påminner oss när vi glömmer att gå till kyrkan på söndagen. Som varje mor försöker hon påminna sina barn om hur viktigt det är att ta emot Jesus Kristus, speciellt i sakramenten. När livet är lite extra svårt och jobbigt, tänk då på att Jungfru Maria vill hjälpa oss och påminna oss, så att vi tar vara på Jesu Kristi glädje.

Från några församlingar har man bett mig att speciellt peka på Jungfru Marias hjälp, när det finns lite oenighet och konflikt. Också sådant kan smyga sig in i våra församlingar. Då är det viktigt att ta sin tillflykt till Jungfru Maria och be om hennes hjälp, så att det blir slut på avundsjuka, förtal och ryktesspridning som gör att församlingen fördunklas, glädjen försvinner och trons enighet sätts på prov. Vi ber i denna mässa speciellt för de församlingar som är här i dag och som plågas av inre motsättningar. Vi ber att Jungfru Maria, vår Moder, hjälper dem att hitta en ny väg, att ta avstånd från förtal, avundsjuka, ryktesspridning och konflikthysteri. Det är viktigt att se sanningen i ljuset när vi märker oenighet och konflikt och genast be om Jungfru Maris förbön och försöka återupprätta den glädje, den enighet i tro, hopp och kärlek som Kristus har gett oss, så att vi inte så att säga eldar på motsättningar och konflikter utan söker det som är gemensamt och ber om Jungfru Marias hjälp att börja om på nytt.

Vi får också be om Jungfru Maris hjälp när det inte riktigt fungerar i familjen, i församlingen, i vårt personliga liv, i samhället och på jobbet. Glöm aldrig att hon är vår mor, att hon ber för oss och vill hjälpa oss. Kom ihåg att när det riktigt kör ihop sig i vårt liv, är hon den som kan föra oss tillbaka till den djupare gemenskapen med Jesus Kristus, så att vi verkligen kan leva av den heliga glädje som tron ger oss. Bara då kan våra församlingar bli attraktiva. Bara då är det en glädje att komma dit. Annars blir vi inte trovärdiga helt enkelt. Det är viktigt att erkänna svårigheterna. Det är bara då man kan göra bot och börja om igen. Vi är svaga och bräckliga människor och ibland fastnar vi i sådana frestelser. Därför får vi ta vår tillflykt till Jungfru Maria, trons, hoppets och den heliga glädjens mor.

Jag önskar er alla här i dag en förnyelse i er tro, i ert hopp och i er kärlek, så att ni kan bli den heliga glädjens budbärare hemma i era församlingar, men också i era familjer, på arbetsplatsen och bland era icke-kristna vänner. Det är just glädjens privilegium, som vi har fått genom vårt tro, som kan hjälpa människor som inte känner Kristus att hitta vägen till Kyrkan.

Vi gläder oss i dag speciellt över dem som här skall upptas i Kyrkans fulla gemenskap. Vi gläder oss också över vår nye präst, pater Staffan, en franciskan. Franciskanerna har glädjen i

fattigdomen som sitt budskap. Vi får aldrig glömma att det är när vi söker Jesus Kristus och vill leva i hans närhet, när vi inte söker världslig rikedom utan söker evangeliets rikedom, som glädjen kan ta överhanden. Men om vi enbart strävar efter makt och rikedom, då försvinner också glädjen. Därför behöver vi Marias påminnelse och moderliga beskydd.

Vi tar vår tillflykt till dig, heliga Guds Moder. Försmå inte våra böner i vårt betryck, utan hjälp oss att följa Jesus efter på evangeliets väg. Därom ber vi dig, heliga Guds Moder. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Föredrag

(Föredraget är nedskrivet efter bandinspelning)

Vi börjar med ett citat av påven Franciskus.

”I dag mitt i så mycket mörker behöver vi se hoppets ljus och vara människor som ger varandra hopp.”

När vi talar om Maria som trons Moder, måste vi komma ihåg, att det innebär att hon också är hoppets Moder. Ibland är det just hoppet som fattas för människor i vår tid som sägs ha blivit hopplöshetens barn i hopplöshetens land. När den kristna tron försvagas, är det som om också hoppet försvagas i människors hjärtan, eftersom tro, hopp och kärlek hör samman i människors liv. Vi talar i teologin om de tre teologala dygderna. Teologala dygder är dynamiska krafter som vi har fått genom dopets nåd. Tro, hopp och kärlek, som hör ihop, är våra instrument för att komma Gud nära. De är vår gudskontakt. Tro på Gud innebär att vi också hoppas på honom och älskar honom. Ibland är det inte så lätt att skilja tro, hopp och kärlek åt. Jag brukar säga till människor som tycker att det är svårt att tro, att de kanske istället kan växa i hoppet och där komma Gud närmare. Hoppet kan bli en mycket stark kraft i det mänskliga livet.

Vi skall i dag försöka se hur Maria som trons Moder också hjälper oss att växa i hopp och kärlek. När vi närmar oss Jungfru Maria, är det för att vi tror att hon på ett unikt sätt kan hjälpa oss att komma Jesus närmare och ta emot honom i våra liv. Hon var den väg Gud utvalde för att komma till oss i Jesus. Hon blev utvald för att föda Frälsaren till världen. Det betyder att hon också kan hjälpa oss att komma Jesus närmare, så att han föds i våra hjärtan. Det är viktigt att se att Maria har en helt specifik uppgift i varje kristen människas liv. Vi är här i dag, eftersom vi tror och hoppas att Jungfru Maria skall ge också oss det lilla extra, den speciella hjälp som gör att vår tro förstärks och förnyas och att vi får ett djupare hopp på Jesus Kristus.

Ibland är det viktigt att ställa frågor till sig själv. Vad hoppas jag på av tillvaron? Vad är det som driver mig framåt? Är det att göra karriär, att få pengar, eller hoppas jag verkligen på att Jesus skall bli det viktigaste i mitt liv, att han skall lysa upp hela min tillvaro och att han skall använda mig i sin tjänst. Det är viktigt att tänka efter, vad det är jag egentligen hoppas på och vad det är som driver mig fram. Bara genom att komma hit har ni visat att ni litar på att Jungfru Maria kan göra något i era liv. Att komma hit är något mer än vara på en trevlig utflykt. Det är en pilgrimsfärd för att komma Gud nära och få hjälp av Jungfru Maria så att Jesus Kristus blir centrum i våra liv.

I vår tid är det en fara för många kristna att Gud bara blir en detalj i livet. Livet är så uppfyllt av allt annat, av yrkesverksamhet och framtidsplaner. Tragiskt är att många människor fyller sin dag och sitt liv med så mycket annat att det blir mindre och mindre plats kvar för Gud. Om Gud bara blir en detalj i livet, är det mycket lätt att hoppa över den detaljen. I vår tid ser vi många människor glida bort från Gud, från Kyrkan, från livet med Jesus, eftersom de inte har satt hela sitt hopp till Gud och längtat efter honom.

Jungfru Maria är så viktig, eftersom hon gör tron konkret. Ingen av oss skulle våga ställa sig upp och säga att jag är ett gott exempel på vad en troende människa är. Vi känner alla vår svaghet. Men Kyrkan har gett oss Jungfru Maria som en underbar ikon på vad det innebär att tro på Jesus och efterfölja honom. Vi behöver hennes hjälp, förbön och vänskap för att Jesus skall bli ännu mer verklig i vårt liv. En stor frestelse för många är att Jesus inte blir riktigt verklig. Vi tänker då inte på vad han vill att vi skall göra, hur vi skall leva och vad vi skall satsa på i vårt liv, utan vi planerar det mesta utifrån våra egna önskemål och tankar.

Maria är en ständig och levande påminnelse om att Jesus Kristus verkligen är vår Herre. Han är med oss i vårt liv och går med oss steg för steg. När vi är på pilgrimsfärd, är det för att vi skall se vad det är att gå med, i och genom Jesus. Att vara på pilgrimsfärd är inte endast att komma hit, be några enstaka böner, fira mässan, äta god mat och prata lite med vänliga människor. Det ingår också, men det viktiga är att se att allt detta har med Jesus Kristus att göra. Vi går en vandring genom skogen och ber, eftersom vi steg för steg följer i Jesu fotspår genom vårt liv. Vi samlas till mässan för att möta Jesus i ord och sakrament. Vi lyssnar till vad Jesus har sagt i Bibeln och vi vill ta emot sakramentet för att förvandlas och bli mer lika Jesus. Sedan samlas vi till måltid för att de människor vi möter eller är tillsammans med skall bli ännu bättre vänner med oss. Måltiden är alltid ett sätt att möta människor och försöka se Jesus i dem.

Till sist, när vi reser hem, är det för att vi sänds ut som Jesu budbärare, vilket är mycket viktigt när man lämnar en helig plats efter att ha vallfärdat dit. Pilgrimsfärden tar inte slut utan den fortsätter i min vardag att bli min mission, min evangelisation och mitt sätt att sprida Jesu kärlek. Risken är att vi glömmer det så fort vi sätter oss i bussen. Även om ni glömmer allt vad jag har sagt, så kom ihåg att ni sänds ut av Kyrkan som budbärare för att sprida Jesu kärlek, omsorg och budskap. Vi behöver en moder som påminner oss om det och tjarar på oss. Ni som är mödrar måste kanske ibland tjata lite på era barn.

Jungfru Maria påminner och tjarar med stor kärlek och omsorg som varje mor som vill sitt barns bästa. Hon vet att vi glömmer. Ibland är vi ytliga och mer intresserade av så mycket annat. Därför är hon en ständig påminnelse om att vi tillhör Jesus Kristus. Hela vårt liv lever vi tillsammans med honom. Vi går vår väg genom livet i Jesu närhet och i hans tjänst. Det kommer ni att glömma så fort ni sätter er på bussen. Men kanske ni kan utnämna någon i varje buss att vara den som tjarar. Någon måste tjata för att riktigt påminna om det som är viktigt i livet. Men det gäller att göra det med kärlek, omsorg och ömhet. Om man är arg, besvärlig eller ryter kan det ha motsatt verkan. Att påminna varandra om vår värdighet och kallelse som kristna är en kärlektjänst. Den uppgiften har Jungfru Maria för hela Kyrkan. När vi ber ”Var hälsad Maria”, är det för att vi ber om hennes hjälp att bli kvar i gemenskapen med Jesus och att han skall hjälpa oss att fördjupa vår tro, vårt hopp och vår kärlek.

Tron, hoppet och kärleken är våra instrument för att komma Gud nära, det organ vi ber med. Vi tror på Jesus. Vi ställer honom i centrum och vi hoppas på honom att han mer och mer

skall bli huvudpersonen i vårt liv och leda oss in i den eviga härligheten. Då växer vi också i kärlek till honom och då vill vi göra hela vårt liv till en gåva till Jesus. Vi vill att vårt vanliga arbete skall uttrycka vår kärlek till honom, eftersom arbetet fyller en så stor del av vårt liv. Vi arbetar inte bara för att tjäna pengar och få mat på bordet, även om det också ingår i bilden. Vi arbetar i första hand för att förhärliga Gud genom vårt arbete, för att bygga upp världen till Guds ära. Oavsett vilket arbete vi gör, gör vi det för att medarbeta med Gud som har skapat världen och vill frälsa den genom Jesus. Det är viktigt att tänka efter, varför vi arbetar. Man kan inte tänka på Gud hela tiden, men man kan bli kvar i en atmosfär av bön och överlåtelse, också i sitt arbete. Speciellt när vi har med människor att göra är det viktigt att se dem som personer som Gud har sänt till oss, för att vi skall visa dem kärlek och godhet och tillsammans med dem göra världen till en glädjens plats.

Jungfru Maria kan alltså hjälpa oss att göra det vi gör för Jesu skull. Maria kan hjälpa oss att växa i tro, så att vi verkligen tror att Jesus Kristus är med oss och att vi genom vårt vanliga liv kan glädja hans hjärta. Tänk om vi varje dag skulle börja dagen med att ge vår dag till Jesus. Birgittasystrarna börjar sin bön i kapellet på morgonen genom att säga: ”Jag offerar min dag till Gud”. Vi kan be: ”Jag ger denna dag till dig, Herre, för att det skall bli något vackert för dig, för att jag skall kunna glädja dig och för att jag skall kunna göra världen lite bättre”. Istället för att halvsovande bara borsta tänderna och dricka en kopp kaffe kan vi borsta tänderna till Guds ära. Vi kan höja kaffekoppen och säga: ”Herre, det är din gåva jag ger till dig”. Vi tycker kanske att det låter lite artificiellt, men allt det vi gör kan få en djupdimension, om vi gör det till Guds ära och för hans skull. Då blir dagen någonting annat, istället för att jag skall vara lite halvsur på morgonen, vilja ligga kvar i sängen och ha det skönt eller oroa mig för vad som skall hända. Det kan vara jobbigt på jobbet, men det skall det vara, annars är det inget jobb! Det kanske låter lite cyniskt, men vi kan istället säga att vårt arbete är vårt sätt att hjälpa Jesus att frälsa världen. Ibland är det lite roligare, ibland lite tråkigare. Men det jag gör, gör jag med Jesus och för Jesus och genom Jesus. Då blir det något helt annat. Då är jag inte ensam med svårigheterna, utan det är han som hjälper mig att göra det bästa av mitt arbete.

Men åter igen, vi glömmer det, och därför behöver vi någon som påminner oss och återför oss till ordningen. Den uppgiften har Jungfru Maria för hela Kyrkan. Det är därför vi ställer oss under hennes beskydd. Det är därför vi vallfärdar till heliga platser som är knutna till henne, för vi vet att vi behöver henne som trons Moder, hoppets Moder och glädjens Moder. Hon har förmågan att inrikta oss på Jesus Kristus. Hon fick föda honom till världen och hon vill också hjälpa oss att födas in i hans värld. Hon vill hjälpa oss att verkligen rikta vår blick på Jesus och följa i hans fotspår.

Vi behöver den moderliga och systerliga hjälp som Jungfru Maria vill ge oss. Hela Kyrkan behöver det. Därför är det ibland bra att ge sitt liv och ställa sig under Marias beskydd. När påven Johannes Paulus II besökte våra länder 1989, invigde han de nordiska länderna till Jungfru Maria genom en bön han bad i Reykjavik. Det är många som inte har insett att denne saligförklarade påve såg att vi hade ett speciellt behov av Jungfru Maria i våra länder. Han förstod vår situation. Vi lever i länder som är lite kyliga, kalla och likgiltiga och präglade av individualism och materialism. Många människor glömmer bort sin tro och fastnar i i hopplöshet, meningslöshet och mörker. För många som kommer till våra länder är det mörkret som är det svåra. Den gäller den långa vintern, men också att tillvaron som sådan tycks så mörk och dyster för många människor. När jag åker med tunnelbanan i Stockholm slås jag ofta av hur dystra människor ser ut. De är buttra och inbundna. Det är liksom ett dysterhetens

moln eller en kollektiv neuros av sorgsenhet och tristess som riskerar att täcka över verkligheten.

Därför behöver vi Jungfru Maria som ett motgift, en motkraft. Jag tror att det var något av detta som fick Johannes Paulus att inviga våra länder till Jungfru Maria. Nästa år är det 25 år sedan påven besökte våra länder. Det är ett jubileum som vi säkerligen kommer att fira. En av tankarna är att återigen viga de nordiska länderna till Jungfru Maria. Det behöver förnyas så att vi blir påmind om att vi verkligen har henne som glädjens Moder som hjälper oss att inte fastna i hopplöshet och dysterhet utan växa in i trons, hoppets och kärlekens liv på ett djupare plan. När vi vallfärdar hit i dag är det för att vi inser att vi behöver ett andligt vitamintillskott för att tron skall fördjupas, hoppet stärkas och vi skall växa i kärlek. Då kan vår Kyrka förmedla Andens utstrålning i sina olika församlingar och missioner, så att människor ser att här är det något av Marias inflytande som finns.

Jag möter ibland icke-katolsk kristna som kommer in i en katolsk kyrka och märker att det är för något speciellt med den. De tycker att den känns lite varmare och att det finns något som liksom sitter i väggarna och de undrar vad det beror på. Då brukar jag säga att det är två saker som påverkar dem. Det ena är att Jesus är närvarande i tabernaklet, att han i hela sin gudamänskliga verklighet är här för att vi skall tillbe honom. Vidare finns i ett hörn eller vid sidan om också hans Mor, som skapar hemkänsla, hematmosfär. Det är likadant med ett hem. Om det inte finns någon mor, blir det ofta lite tråkigt och dystert. Jungfru Maria skapar en varm och kärleksfull atmosfär som gör att vi kommer Jesus närmare.

I våra egna hem och i vårt eget liv måste samma sak ske. Jesus måste bli centrum i vårt personliga liv, och Jungfru Maria hjälper oss, så att han blir verklig för oss. Jesus är inte bara en gestalt i det förflutna utan han är någon som steg för steg följer oss och ser på oss med kärlek och godhet, ibland med lite sorg när vi går andra vägar, men alltid med oändlig kärlek. Om Jesus skall bli äkta närvarande i vårt liv beror det mycket på att vi låter Maria peka på honom. Annars glömmen vi det och tänker på så mycket annat. Om trons år skall bära frukt, beror det mycket på om vi har låtit Jungfru Maria komma in i vårt liv. Vi behöver låta oss undervisas av henne och ibland tillrättvisas. Vi behöver låta henne påminna oss om Jesus. Hela hennes liv är en enda lovsång till Guds härlighet i Kristus.

När vi nu avslutar vår pilgrimsdag med en andakt är det för att vi vill tacka Gud för att vi fick komma hit men också för att be om Guds hjälp att fortsätta att leva nära Jesus tillsammans med Jungfru Maria. Tänk på det när ni sitter i bussen. Det kanske finns någon tom plats i bussen. Den är inte tom, utan där sitter Maria för att påminna er om hon är med er, hjälper er och ser till att ni kommer tryggt hem och fortsätter att leva ert liv till Jesu ära och i hans närhet, så att ni inte glömmen bort vad ni har fått på den lilla anspråkslösa men heliga plats som heter Oskarström. Att vara anspråkslös är också typiskt för Maria som är så ödmjuk och inte vill stå i centrum utan hela tiden visar på Jesus. För oss är det också viktigt att inte själva stå i centrum och vilja vara viktiga utan stå vid sidan om och låta Jesus träda fram.

Min önskan för er, när ni sätter er i bussar och bilar och åker hem, är att ni lämnar en plats ledig för Maria vid er sida. Det kan vara en mycket tydlig hjälp att se, att här finns plats för någon som vill hjälpa mig, be för mig, fostra mig, påminna mig eller tjata på mig. Vissa av oss behöver en god portion tjat för att inte glömma bort att Gud är viktigare än allt annat. Lita på att ni får med er Marias förbön och hennes hjälp när ni kommer hem, så att ni kan fördjupa er i tron, hoppet och kärleken och se att det vanliga livet bara är en konsekvens av pilgrimsfärden. Hela vårt liv här på jorden är en pilgrimsfärd till vårt himmelska hemland.

Pilgrimsfärden är inte slut. Under en annan form fortsätter ni er pilgrimsfärd när ni lämnar Oskarström. Varje dag, varje stund för oss närmare den himmelska härligheten. Men för att nå fram måste vi gå troget i Jesu närhet och följa hans lag, bud och kärlek. Då behöver vi också Jungfru Maria som färdkamrat, som reseledare, på vår jordiska pilgrimsfärd, så att vi alltid har blicken riktad på Jesus och går i hans fotspår.

Vi ber till sist om den nåden.

Herre, Jesus, sänd oss din Ande och hjälp oss att tillsammans med Jungfru Maria följa Jesus och gå i hans fotspår. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.